

Teza: naruszenie godności zawodu

Wniesienie przez radcę prawnego na teren sądu broni palnej wraz z amunicją jest deliktem dyscyplinarnym.

Sygn. akt: WO – 33/18

ORZECZENIE

z dnia 8 maja 2018 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: SWSD Stefan Mazurkiewicz /sprawozdawca/

Sędziowie: SWSD Rafał Ziemiński

SWSD Adela Maria Fischer

Protokolant: Aneta Stefańska

z udziałem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Michała Jasiaka

po rozpoznaniu w dniu 08 maja 2018 r. sprawy radcy prawnego H. D.

obwinionego z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

na skutek odwołania wniesionego przez obwinionego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w T. z dnia 06 grudnia 2017 r., sygn. akt OSD 4/2017

orzeka:

I. zmienia zaskarżone orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w T. w pkt 1 w ten sposób, że zmienia kwalifikację prawną czynu i uznaje radcę prawnego H. D. winnego zarzucanego mu we wniosku o ukaranie czynu, który stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, a także zmienia orzeczenie w zakresie wymiaru kary zamieniając karę nagany na karę upomnienia,

II. w pozostałym zakresie orzeczenie utrzymuje w mocy,

III. kosztami postępowania odwoławczego w wysokości 1.200,00 (słownie: jeden tysiąc dwieście) zł obciąża Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

H. D. został obwiniony o to, że w dniu 15 marca 2017 r. wniósł do budynku Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie, wbrew zakazowi określonymu w art. 54 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych w bagażu – w teczce, broń palną wraz z amunicją tj. o przewinienie dyscyplinarne określone w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Orzeczeniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w T. z dnia 06 grudnia 2017 r. (sygn. akt OSD 4/2017) uznano radcę prawnego H. D. za winnego zarzucanego mu czynu i za ten czyn na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 2 oraz art. 65 ust. 2a ustawy o radcach prawnych wymierzono mu karę nagany oraz zakaz wykonywania patronatu na czas jednego roku. W uzasadnieniu Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w T. ocenił, że zarzut postawiony obwinionemu jest zasadny, a jego wina

nie budzi wątpliwości. Obwiniony swym zachowaniem naruszył powszechnie obowiązujące prawo tj. naruszył art. 54 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, zgodnie z którym do budynków sądowych nie wolno wносить broni ani amunicji, a także materiałów wybuchowych i innych środków niebezpiecznych.

W tym miejscu wskazać należy, iż powyższa regulacja znajduje zastosowanie na podstawie art. 49 ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych w zw. z art. 8 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym (Dz. U z 2016 r. poz. 1254).

Na powyższe orzeczenie odwołanie wniósł obwiniony, zaskarżając je w całości. Odwołujący zarzucił orzeczeniu:

1.

naruszenie prawa materialnego, poprzez błędne zastosowanie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2a ustawy o radcach prawnych w zw.

z art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, wskutek mylnego przyjęcia, że zachowanie obwinionego stanowi przewinienie dyscyplinarne, co doprowadziło do uznania go za winnego, podczas gdy zakaz wnoszenia broni i amunicji do sądu został naruszony nieumyślnie;

2.

naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy:

- poprzez błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i wadliwą ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, co doprowadziło do niewłaściwego zastosowania art. 64 ust. 1 ustawy i wymierzenia na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2a ustawy kary nagany oraz zakazu wykonywania patronatu,
- poprzez nie relewantne i niewyczerpujące uzasadnienie wydanego orzeczenia.

Obwiniony wniósł o:

- zmianę zaskarżonego orzeczenia w całości i uniewinnienie od dokonania zarzucanego mu czynu, a w przypadku uznania braku podstaw do uniewinnienia, o wymierzenie kary upomnienia,
- sprostowanie w komparycji zaskarżonego orzeczenia miejsca zamieszkania.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny, zważył co następuje:

Wywiedzione przez obwinionego odwołanie okazało się zasadne tylko w zakresie wymiaru kary, którą (...) zmienił w ten sposób, że zamiast kary nagany wymierzył karę upomnienia. Wyjaśnienia w tym zakresie zostaną omówione poniżej. W pozostałym zakresie podniesione zarzuty nie mogły doprowadzić ani do zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie obwinionego od popełnienia zarzucanego mu czynu, ani do uchylecia orzeczenia i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji celem ponownego rozpoznania.

Odwołanie obwinionego – poza wnioskiem o zmianę wymiaru kary - nie zasługiwało na uwzględnienie, ponieważ żaden z podniesionych zarzutów nie okazał się zasadny. Kontrola odwoławcza zaskarżonego orzeczenia wykazała bowiem, że Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w T. rozpoznając sprawę obwinionego zgromadził w sposób kompletny materiał dowodowy, który następnie wszechstronnie ocenił, z uwzględnieniem zasad prawidłowego i logicznego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, co z kolei doprowadziło Sąd meriti do poczynienia właściwych ustaleń faktycznych.

Radca prawny H. D. w dniu 15 marca 2017 r. wniósł do budynku Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie, w bagażu –

w teczce, broń palną wraz z amunicją, na którą posiada zezwolenie. Broń została ujawniona podczas przeszświetlania bagażu przez dwóch pracowników ochrony – A. Z. oraz W. A.. Zarówno A. Z., jak i W. A. dwukrotnie składali zeznania w charakterze świadków, na etapie dochodzenia oraz na etapie postępowania przed sądem dyscyplinarnym.

Z zeznań obu świadków wynika, iż obwiniony po wejściu do budynku Naczelnego Sądu Administracyjnego nie okazał legitymacji, a wniesiony przez siebie bagaż, tj. teczkę położył na taśmie przeszświetlarki. Kontrola teczki wykazała, że znajdowała się w nim broń wraz z amunicją. Pracownicy ochrony odmówili przechowania broni i poprosili obwinionego o opuszczenie budynku sądu, co też obwiniony uczynił. Obwiniony w toku prowadzonego postępowania złożył wyjaśnienia, w których nie zaprzeczał, iż do powyższej sytuacji rzeczywiście doszło. Wskazał jednak, iż nie miał on świadomości, że tego dnia posiadał w teczce broń – zapomniał ją wcześniej wyjąć. Nadto wyjaśniał, że od razu po jej ujawnieniu chciał ją pozostawić w depozycie sądowym, gdy okazało się, że jest to niemożliwe, opuścił budynek Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Sąd II instancji musi zauważyć, iż zarzuty wywiedzione w środku odwoławczym są niespójne, zgodnie bowiem z orzecznictwem i judykaturą, zarzut obrazy prawa materialnego jest uprawniony wyłącznie wtedy, gdy poczynione ustalenia faktyczne są bezsporne. W przedmiotowej sprawie natomiast obwiniony zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił jednocześnie obrazę prawa materialnego poprzez uznanie, iż doszło do przewinienia dyscyplinarnego, podczas gdy jego zachowanie było nieumyślne oraz obrazę przepisów postępowania polegającą na błędzie w ustaleniach faktycznych i wadliwej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego. Na marginesie warto również zauważyć, że ewentualne zarzuty dotyczące strony podmiotowej czynu powinny być skarżone jako część ustaleń faktycznych, nie zaś jako element zarzutu obrazy prawa materialnego. Niezależnie od powyższego stwierdzić należy, iż obwiniony w apelacji ani nie wskazał ewentualnych uchybień jakich mógł się dopuścić Sąd I instancji, a które to doprowadziły do błędu w ustaleniach faktycznych, ani nie wskazał ich ewentualnego wpływu na treść orzeczenia.

Starając się jednak odnieść do stawianych zarzutów, w pierwszej kolejności wskazać trzeba, że dla bytu przewinienia dyscyplinarnego bez znaczenia pozostaje postać strony podmiotowej, w jakiej zostało popełnione. Zarówno ustawa o radach prawnych, jak również Kodeks Etyki Radcy Prawnego nie regulują kwestii strony podmiotowej, co oznacza, że przewinienie dyscyplinarne można popełnić umyślnie albo nieumyślnie. Ustalenie więc czy obwiniony działał umyślnie czy nieumyślnie nie ma znaczenia dla stwierdzenia czy doszło do popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, może mieć natomiast znaczenie przy miarkowaniu kary. W żadnym razie jednak nieumyślność nie wyłącza odpowiedzialności dyscyplinarnej za popełnione przewinienie dyscyplinarne.

W przedmiotowej sprawie nie ma wątpliwości co, do faktu wniesienia przez obwinionego broni wraz z amunicją na teren budynku Naczelnego Sądu Administracyjnego. Przyznał to obwiniony składając wyjaśnienia w sprawie, potwierdziły to również zeznania dwóch świadków. Jak wskazano wyżej bez znaczenia pozostaje to czy obwiniony działał umyślnie czy też nie, bowiem jak stanowi art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych radcowie prawni i aplikanci radcowscy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swoich obowiązków zawodowych. Natomiast w myśl art. 54 § 1 zd. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych do budynków sądowych nie wolno wносить broni ani amunicji, a także materiałów wybuchowych i innych środków niebezpiecznych. Bezsprzecznie więc obwiniony wykroczył przeciwko normie zawartej w przywołanym przepisie, a tym samym popełnił przewinienie dyscyplinarne ponieważ postąpił sprzecznie z prawem.

Odnosząc się w dalszej kolejności do zarzutów dotyczących naruszenia prawa procesowego zauważyć trzeba, iż skarżący nie wskazał jakich to uchybień dopuścił się Sąd meriti, lakonicznie wskazując na błąd w ustaleniach faktycznych i wadliwość oceny zgromadzonego materiału dowodowego. Jednakże obwiniony nie wykazał jakie to błędy procesowe mogły doprowadzić do poczynienia błędnych ustaleń faktycznych, ani nie dowiódł ich ewentualnego wpływu na treść orzeczenia. Wyraźnie wskazać należy, iż zdaniem Sądu w sprawie nie wystąpiły takie wątpliwości, które mogłyby przesądzać o winie czy sprawstwie obwinionego. Obwiniony składając wyjaśnienia przyznał, iż wniósł do budynku sądu broń wraz z amunicją. Natomiast – co warto kolejny raz zaakcentować – bez znaczenia pozostaje w tym wypadku to czy uczynił to umyślnie czy też nieumyślnie.

Taki stan rzeczy potwierdziły również zeznania dwóch świadków – A. Z. i W. A.. Zdaniem Sądu, Sąd I instancji prawidłowo ocenił osobowe źródła dowodowe. Zeznania świadków wzajemnie ze sobą korespondowały, były spójne i wyczerpujące, a także logiczne. Nadto świadkowie nie mieli żadnego interesu w tym, aby zeznawać nieprawdę. Zeznania te, co ważniejsze, w zasadniczej części – faktu popełnienia przez obwinionego przewinienia dyscyplinarnego - korespondowały również z wyjaśnieniami samego obwinionego. Natomiast część wyjaśnień, która różniła się od zeznań świadków pozostaje nieistotna dla oceny zaistnienia przewinienia dyscyplinarnego. Samo bowiem zachowanie obwinionego już po wejściu do budynku NSA – a więc w czasie gdy de facto doszło już do popełnienia przewinienia - nie warunkuje w żaden sposób jego odpowiedzialności za sprawstwo. Oczywistym jest również interes obwinionego w prezentowaniu odmiennej wersji wydarzeń, w której to popełnia czyn nieumyślnie, co z kolei ma znaczenie dla dalszej oceny jego zachowania w kontekście wykonywanego zawodu. Obwiniony bowiem jako profesjonalny pełnomocnik powinien czynić zadość standardom, zwłaszcza jeśli wynikają z aktu prawnego powszechnie obowiązującego. Za karygodne należy uznać nieprzestrzeżenie prawa i procedur, które dla obwinionego powinny być i są znane.

Wobec powyższego, w dalszej kolejności należy odnieść się do sformułowanego w uzasadnieniu odwołania zarzutu nadmiernej surowości orzeczonej kary dyscyplinarnej. W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, wniesione odwołanie zasługiwało na uwzględnienie. Ustawa o radcach prawnych nie zawiera dyrektyw wymiaru kary. Przy wyborze rodzaju i wysokości kary sąd dyscyplinarny uwzględnia stopień społecznej szkodliwości przewinienia dyscyplinarnego, a także bierze pod uwagę wiele okoliczności, takich jak stopień zawinienia, sposób zachowania się radcy prawnego, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na nim obowiązków, ujemne następstwa przewinienia, dotychczasowy sposób wykonywania zawodu i zachowanie się po popełnieniu czynu. W orzecznictwie podkreśla się, że podstawą odwoławczą może stanowić tylko taka niewspółmierność kary, która ma charakter rażąca. Rażąca niewspółmierność kary ma miejsce wówczas, gdy kara orzeczona w stosunku do obwinionego nie uwzględnia w stopniu należyтым dyrektyw sądowego wymiaru kary (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2010 r. sygn. akt SDI 25/09).

Ważną cechą odpowiedzialności dyscyplinarnej jest to, że – co do zasady – brak jest tutaj ustawowego przyporządkowania poszczególnych kar do określonych deliktów dyscyplinarnych. Daje to organom dyscyplinarnym możliwość wzięcia pod uwagę wszelkich okoliczności dotyczących zarówno samego czynu i sprawcy, jak i ich społecznego kontekstu, w celu zapewnienia adekwatności kary do czynu. Rodzaj kary powinien więc zależeć od rodzaju naruszenia i jego wagi, stopnia szkodliwości społecznej czynu, stopnia zawinienia sprawcy oraz okoliczności łagodzących albo obciążających (T. Jaroszyński, Komentarz do art. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w: T. Jaroszyński, A. Sękowska, P. Skuczyński, Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, Warszawa 2016, s. 34).

Mając na uwadze powyższe w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego orzeczona przez Sąd I instancji wobec obwinionego kara nagany była zbyt surowa, mając na uwadze zaistniały incydent. Postawa obwinionego zauważona przez (...), przejawiająca się w zachowaniu skruchy, żałowania z tytułu zaistniałego zdarzenia, opisywanego jako nieumyślne, niefortunne, nie mające precedensu nigdy wcześniej i później, skłoniło Wyższy Sąd Dyscyplinarny do zmiany kary z kary nagany na upomnienie. W ocenie (...) zmieniona kara jest adekwatna do stopnia szkodliwości społecznej popełnionego deliktu dyscyplinarnego oraz wagi naruszonych przez obwinionego przepisów prawa. Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznał tę zmienioną karę za współmierną i należyście realizującą dyrektywy wymiaru kary, nadto będzie wystarczająca do osiągnięcia swoich celów wychowawczych i zapobiegawczych. Wszakże na zakończenie trzeba zauważyć, że obwiniony ostatecznie nie zaprzeczał, że wniósł broń wraz z amunicją do NSA. Swoje zachowanie wyjaśniał wyłącznie niefrasobliwością oraz pośpiechem. Wszakże na posiadanie broni miał wszelkie prawem wymagane pozwolenia. Zmiana rodzaju orzeczonej kary z nagany na upomnienie spowodowała jednocześnie odpadnięcie podstawy do wymierzenia kary w zakresie zakazu wykonywania patronatu przez okres jednego roku.

W trakcie kontroli instancyjnej stwierdzono, że czyn należy zakwalifikować jako czyn z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 6 Kodeksu Etyki Radców Prawnych, ponieważ popełniony czyn dotyczy zachowania sprzecznego z prawem, a jak stanowi art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego radca prawny, mając na uwadze treść roty ślubowania określonej w ustawie

o radcach prawnych, obowiązany jest wykonywać czynności zawodowe rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami.

Sąd nie uwzględnił również wniosku o sprostowanie orzeczenia w części dotyczącej adresu zamieszkania obwinionego, ponieważ nawet jeśli uznać adres ten za nieprawidłowy, to błąd ten nie stanowi omyłki pisarskiej w rozumieniu art. 105 k.p.k.

W trakcie kontroli instancyjnej nie stwierdzono również, aby w sprawie wystąpiły bezwzględne przyczyny odwoławcze, dlatego mając na uwadze powyższe Wyższy Sąd Dyscyplinarny na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z § 1 ust. 1 pkt 2 uchwały nr 86/IX/2015 r. Krajowej Rady Radców Prawnych w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego.